

Arkielämä ja oman elämän hallinta (T1-T9)

- Oppilas ymmärtää yhteisten sääntöjen, lakien ja ihmisoikeuksien merkityksen kaikessa toiminnassa omassa lähiyhteisössään
- **Oppilas ymmärtää esimerkin kautta itsensä yhteiskunnan ja yhteisöjen jäsenenä, esim. perhe, harrastusryhmät, luokka**
- Oppilas osaa nimetä suomalaisten tärkeimpiä oikeuksia ja velvollisuuksia
- Oppilas ymmärtää eri medioiden vaikutusta hänen omaan toimintaansa
- **Oppilas harjoittelee ohjatusti mediakriittisyyttä esim. mainonnan kautta**
- **Oppilas tutustuu eri ammatteihin**

- Oppilas ymmärtää laajemmin yhteisten sääntöjen, lakien ja ihmisoikeuksien merkityksen kaikessa toiminnassa yhteiskunnassa sekä yhteisöissä
- **Oppilas ymmärtää esimerkkien kautta lakien merkityksen oikeuksiin ja velvollisuuksiin**
- Oppilas ymmärtää, että media vaikuttaa yhteiskunnassa eri toimijoiden näkökulmiin, tarkoitusperiin ja ajatuksiin
- **Oppilas ymmärtää esimerkkien avulla, että medialla ja lähipiirillä on vaikutusta omien mielipiteiden muotoutumiseen**
- Oppilas ymmärtää palkkatyön ja yrittäjyyden eron sekä kuinka raha kiertää yhteiskunnassa. Oppilas ymmärtää kuluttamisen merkityksen omassa rahankäytössään ja laajemmin yhteiskunnassa
- **Oppilas ymmärtää ohjatusti palkkatyön ja yrittäjyyden eron**
- **Yrityskylä**

Demokraattinen yhteiskunta (T1-T4 ja T6)

- Oppilas osaa kertoa demokratian Suomessa vallitsevat tärkeimmät perusperiaatteet
- **Oppilas tutustuu ohjatusti demokratian käsitteeseen ja Suomen päätöksentekojärjestelmään**
- Oppilas ymmärtää yhteisten sääntöjen ja ihmisoikeuksien merkityksen yhteiskunnassa
- **Oppilas antaa esimerkkejä yhteisistä säännöistä, esim. luokan säännöt**
- **Oppilas tutustuu tuetusti ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon arkielämässä**

- **Oppilas tutustuu ohjatusti omiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin erilaisten ryhmien jäsenenä, esim. erilaisissa harrastusryhmissä**
- Oppilas ymmärtää tasa-arvon ja ihmisoikeuksien merkityksen lain edessä
- **Oppilas tutustuu tuetusti oikeusjärjestelmän perusteisiin esimerkiksi mitä seuraa näpistelystä tai ilkivaltaisesta toiminnasta**
- Oppilas ymmärtää oikeusjärjestelmän merkityksen suomalaisessa yhteiskunnassa

<ul style="list-style-type: none"> • Oppilas tutustuu Suomen eri kulttuureihin ja eri vähemmistöryhmiin ja osaa kertoa niistä • Oppilas tutustuu ohjatusti Suomen eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin 	<ul style="list-style-type: none"> • Yrityskylä
Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen (T1-T4, T6-T7 ja T9)	
<ul style="list-style-type: none"> • Oppilas osaa erilaisia vaikuttamisen taitoja, esimerkiksi perustella omat mielipiteet ja kuunnella toista • Oppilas harjoittelee tuetusti erilaisia vaikuttamisen perustaitoja esim. keskusteleminen, asioista sopiminen, toisten kuunteleminen, oman mielipiteen ilmaiseminen • Oppilas tutustuu oppilaskuntatoimintaan ja ymmärtää sen pääperiaatteen • Oppilas tutustuu ohjatusti oppilaskuntatoimintaan • Oppilas harjoittelee median ja netin turvallista käyttöä • Oppilas tutustuu ohjatusti median turvalliseen käyttöön sekä netin sääntöihin 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilas osaa kertoa, miten kuntarakenne toimii pääpiirteissään ja miten päätöksiin voi vaikuttaa • Oppilas tutustuu ohjatusti kuntarakenteeseen, kunnan päätöksentekoon ja siihen, miten päätöksiin voi vaikuttaa • Oppilas osaa eritellä eri vaikuttamisen muotoja median kautta ja tiedostaa vastuun median käytössä • Oppilas ymmärtää ohjatusti, että media on tärkeä vaikuttamisen väline. Oma vaikuttaminen on mahdollista eri medioiden kautta ja siihen liittyy vastuu. • Yrityskylä
Taloudellinen toiminta (T1-T2, T4-T5 ja T8)	
<ul style="list-style-type: none"> • Oppilas osaa kertoa, mistä raha tulee omaan käyttöön ja yhteiseen käyttöön • Oppilas tutustuu ohjatusti oman rahan käyttöön, kuluttamiseen ja säästämiseen • Oppilas osaa kertoa esimerkkejä kestävästä kulutuksesta • Oppilas tutustuu ohjatusti kestävästä kulutuksesta käsitteeseen ja antaa esimerkin siitä • Oppilas tutustuu ohjatusti mainontaan 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilas ymmärtää tulojen ja menojen suhdetta omassa lähiympäristössä sekä lainatun rahan periaatteita • Oppilas ymmärtää ohjatusti työn tekemisen merkityksen tulojen muodostumiseen • Oppilas osaa kertoa suomalaisesta verojärjestelmästä • Oppilas tutustuu tuetusti rahankäyttöön, esim. tulot, menot, lainat, kulutuksen suunnittelu • Oppilas tutustuu ohjatusti verojärjestelmän perusasioihin • Oppilas tutustuu lähiympäristön yrityksiin • Yrityskylä